

УДК 378.14

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ В УМОВАХ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ

Євдокімова-Лисогор Л. А. канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Тарасенко С. М. ст. викладач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація — тези присвячено підготовці майбутніх менеджерів до професійного спілкування в умовах студентоцентрованого навчання.

Ключові слова - студентоцентроване навчання, професійна підготовка, болонська система

З набуттям чинності Закону України «Про вищу освіту» почався новий етап реформування вітчизняної освітньої системи. Вища школа України поступово переходить на інші освітні стандарти. Студентоцентроване навчання відображає нову парадигму вищої освіти, є підґрунтям інноваційного підходу до процесу підготовки майбутніх фахівців. В умовах сучасного суспільства виникає потреба підготовки студентів до професійного спілкування таким чином, щоб вони могли на основі засвоєного соціального досвіду створювати нові знання та цінності. Тож основним завданням ВНЗ є підготовка фахівця в процесі навчання – основної сфери діяльності студента, під час якої відбувається його професійний та особистісний розвиток. Перехід освіти до студентоцентрованого навчання є основоположним принципом нових реформ у вищій школі, що зміщує акценти в процесі підготовки майбутніх менеджерів із передачі знань до набуття досвіду професійного спілкування. Такий процес підготовки сприяє навчанню, вихованню, соціалізації, розвитку й самовдосконаленню людини, що дозволить майбутнім фахівцям бути конкурентноздатними в професійній діяльності.

Серед найбільш вагомих досліджень, які висвітлюють питання якості підготовки у ВНЗ, слід відзначити праці вітчизняних дослідників: В. Кремень [2], Ю. Рашкевич

[5] та зарубіжних учених М. Барнес [7], Дж. Равен, Р. Барр [8], Ж. О'Ніл [9] та інші.

На думку вище вказаних науковців, студентоцентроване навчання має бути зосередженим на підвищенні активності студента під час здобуття знань, набуття досвіду, формування цінностей тощо. На відміну від традиційної підготовки майбутніх фахівців до професійного спілкування, сутність студентоцентрованого навчання впливає на особистість студента, на його цілеспрямованість у майбутній професійній реалізації та конкурентоспроможність на ринку праці.

Термін «студентоцентроване навчання» з'явився в науковому просторі у зв'язку з переходом вітчизняної освіти до болонської системи. Таке навчання передбачає наступні положення: навчання, орієнтоване на мету підготовки майбутніх менеджерів (досягнення конкретного результату); компетентнісний підхід у проєктуванні педагогічної системи, реалізації педагогічного процесу та плідної взаємодії його учасників. Студентоцентроване навчання спрямоване на підвищення студентської мотивації, активне залучення майбутніх фахівців до навчального процесу, до здобуття нових знань, формування вмінь і навичок, набуття досвіду, активізує участь студентів в освітньому процесі.

На думку Е. Щукіної, навчання, що орієнтоване на мету, передбачає спрямованість викладача, його дисципліни

(спецкурсу) на той результат, який слід продемонструвати студенту після його завершення. Студентоцентроване навчання передбачає допомогу студенту в усвідомленні себе особистістю, у виявленні та розкритті своїх здібностей, становленні самосвідомості, здійсненні особистісно значущих і суспільно важливих цілей, спрямованих на його самовизначення, самореалізацію та самоутвердження [6, с.495].

Умовою успішного студентоцентрованого навчання є взаємодія його учасників (викладач ↔ студент, студент ↔ студент), яка передбачає вияв їхньої активності у спілкуванні й співробітництві.

Слід зазначити, що процес підготовки майбутніх фахівців відбувається через проектування педагогічної системи, яка є багатовимірною і складається з таких векторів: організації, управління, спілкування [1]. Для реалізації такого педагогічного процесу необхідно його організувати (організація вплив на розвиток особистості), управляти ним (управління як вплив на навчальну діяльність студентів), здійснювати спілкування на діалогічних засадах для передачі інформації в прямому та зворотному напрямках (суб'єкт-суб'єктна взаємодія). Суб'єкти навчального процесу (викладач ↔ студент) постійно знаходяться у творчому пошуку й розвиваються в спільній діяльності як рівноправні суб'єкти, які в співпраці досягають поставлених цілей.

Організація як педагогічна категорія потребує «впорядкування дидактичного процесу згідно з певними критеріями, надання їй необхідної форми для реалізації педагогічної мети» [3, с.18; 4].

Педагогічна система як цілісність факторів сприяє досягненню визначеної мети. Усі елементи такої системи поєднані між собою, взаємозалежні та спрямовані на досягнення конкретного результату: мети, принципів, змісту, методів, форм та засобів навчальної діяльності. Тож елементи педагогічної системи мають сприяти розвиткові мотиваційної, когнітивної, поведінкової діяльності особистості

майбутнього фахівця.

Управління пов'язане з проектуванням та реалізацією педагогічної технології, що ґрунтується на поступовому засвоєнні знань і формуванні вмій і навичок, набутті досвіду для майбутньої професійної діяльності.

Спілкування здійснюється в процесі спільної суб'єкт-суб'єктної взаємодії (викладач ↔ студент, студент ↔ студент). Взаємодія між суб'єктами педагогічного процесу реалізується на практиці через різноманітні зв'язки: інформаційні (обмін інформацією); організаційно-діяльнісні, які виявляються в спільній діяльності; комунікативні, необхідні для педагогічного спілкування; управління й самоуправління, без яких неможливе коригування педагогічного процесу й набуття особистістю навичок саморозвитку.

Моделювання комунікативних ситуацій максимально наближує педагогічний процес до реального професійного середовища, забезпечує формування особистісних якостей і досвіду професійного спілкування у майбутній сфері діяльності. Майбутні менеджери опановують навичками конкретної поведінки, усвідомлюють значущість дотримання правил налагодження ділових контактів, проведення переговорів, презентацій, вимог до культури мовлення в процесі професійного спілкування.

Успішність упровадження вказаної вище педагогічної системи, педагогічної технології виявляється в результатах підготовки до професійного спілкування, особливо коли процеси такого навчання переростають у процеси самовиховання й самоосвіти; об'єктивне, соціальне переходить у суб'єктивне, індивідуально-психічне надбання студента, що забезпечує розвиток його особистості.

Отже, таким чином забезпечується єдність процесів навчання і виховання, що реалізують основні функції освіти – освітню, виховну, розвивальну і соціалізаційну та підвищується якість підготовки майбутніх менеджерів до професійного спілкування.

Список використаної літератури:

1. Дмитренко Т. А. Педагогическая система: структура и законы функционирования / Т. А. Дмитренко // Понятийный аппарат педагогики и образования : сб. науч. тр. / отв. ред. Е. В. Ткаченко. Вып. 2. – Екатеринбург, 1996. – С. 68–79.
2. Кремень В. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / В. Кремень. – К.: Педагогічна думка, 2009. – 520 с.
3. Подласый И. П. Імовірнісні закономірності засвоєння навчальної інформації / І. П. Подласый // Рад. шк. – 1971. – № 12. – С. 16–24.
4. Подласый И. П. Педагогика : новый курс. — Книга 1. Общие основы. Процесс обучения / И. П. Подласый. — М. : ВЛАДОС, 1999. — 576 с.
5. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю. М. Рашкевич. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
6. Щукіна Е. І. Студентоцентризоване навчання у немовних вищих навчальних закладах / Е.І. Щукіна // Містобудування та територіальне планування. – 2016. – Вип. 59. – С. 494–497.
7. Barnes M. Five Steps To Create A Progressive, Student-Centered Classroom / M. Barnes / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://inservice.ascd.org/teaching/five-steps-to-create-a-progressive-student-centeredclassroom>
8. Barr Robert B. From teaching to learning – a new paradigm for Undergraduate education / Robert B. Barr, John Tagg // Change. – 1995, November / December. – P. 13-25
9. O’Neill G. Student-Centred Learning: What does it mean for students and lecturers? / G. O’Neill, T. McMahon // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uai.cl/images/sitio/investigacion/centros_investigacion_aprendizaje/literatura_especializada/Student%20centered%20learning.pdf.

Автори

Євдокімова-Лисогор Л. А. канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Тарасенко С. М. ст. викладач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Manuscript received 23 January 2019.

Published as submitted by the author(s).